

Anexa nr. ___ la Hotărârea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat

nr. ____ din _____ 2018

**CURRICULUM
DE INSTRUIRE CONTINUĂ
A AVOCAȚILOR CARE ACORDĂ ASISTENȚĂ
JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT
PE CAUZE PENALE NON PENALE CU IMPLICAREA
PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI INTELLECTUALE
ȘI/SAU PSIHISOCIALE**

*“Acest material a fost elaborat de CNAJGS cu sprijinul Programului de finanțare a inițiativelor/proiectelor de schimbare în domeniul drepturilor omului. Programul dat este realizat cu participarea Institutului de Reforme Penale în cadrul Proiectului **“Consolidarea capacităților tehnice ale instituțiilor naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului”**, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Opiniile exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere sau politicile Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare sau ale Ministerului Afacerilor Externe al Danemarcei”.*

© Toate drepturile asupra publicației sunt rezervate Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Institutului de Reforme Penale. Atât publicația, cât și fragmente din ea nu pot fi reproduse fără indicarea sursei. Opiniile exprimate în acest ghid aparțin autorilor care își asumă responsabilitatea pentru ele și nu reflectă în mod necesar opinia Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare sau a Institutului de Reforme Penale

I. PRELIMINARII

Conform art. 5 din *Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități* statele părți recunosc faptul că toate persoanele sunt egale în fața legii au dreptul fără nici un fel de discriminare la protecție egală și beneficiu egal al legii. Convenția prevede că statele părți vor interzice toate tipurile de discriminare **pecriterii de dizabilitate** și vor garanta tuturor persoanelor cu dizabilități protecție juridică egală și efectivă împotriva discriminării de orice fel. Totodată, potrivit art. 12 din *Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități*, persoanele cu dizabilități au dreptul la recunoașterea, oriunde s-ar afla, a capacității lor juridice. Prin norma citată se accentuează importanța recunoașterii personalității juridice pentru orice persoană cu dizabilități, indiferent de gravitatea deficienței.

Privită prin prisma vulnerabilității sale, determinată de dizabilitatea intelectuală și/sau psihosocială, dar și prin prisma recunoașterii sale incontestabile ca subiect de drept cu drepturi depline, persoana cu dizabilități participă în mod inerent în diverse proceduri extrajudiciare și judiciare, intrând în contact cu sistemul de justiție. În legătură cu aceasta, statele semnatare au obligația de a furniza persoanelor cu dizabilități acces la asistență în exercitarea capacității lor legale și să se abțină de a refuza persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale în capacitatea lor juridică.

Sprijinul în exercitarea capacității juridice a persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale trebuie să respecte drepturile, voința și preferințele persoanelor cu dizabilități și nu ar trebui să reprezinte niciodată o decizie *substitutivă*. Procesul decizional *susținut* nu elimină dreptul persoanei cu dizabilitate intelectuală și psihosocială de a lua decizii și de a-și exercita capacitatea juridică în mod personal, ci din contra, vine să ofere ultimei susținere în luarea propriei decizii. Astfel de susținere poate fi oferită de membrii familiei sau alte persoane apropiate sau de către stat, inclusiv în persoana avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat.

Pentru a asigura participarea efectivă și deplină a persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în procesele civile, contravenționale și penale avocatul trebuie să identifice, la fiecare etapă de acordare a asistenței juridice garantate de stat, ce tip de acomodare rezonabilă are nevoie beneficiarul. Acomodarea rezonabilă presupune înlăturarea barierelor existente în fața persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale care împiedică exercitarea dreptului de

acces la justiție în condiții de egalitate cu ceilalți. Avocatul trebuie să ofere persoanelor cu dizabilități acces la sprijinul necesar pentru a le permite să ia decizii cu efect juridic. Totodată, avocatul trebuie să respecte autonomia individuală și capacitatea persoanelor cu dizabilități de a lua decizii în orice moment, inclusiv în situații de criză. Avocatul va ține cont de tipul și intensitatea sprijinului asigurat beneficiarului de către avocat sau alte persoane de suport, poate să varieze de la o persoană la alta, datorită diversității persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale. Astfel, avocatul are un rol deosebit de important în garantarea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale.

Calitatea actului de justiție este direct proporțională cu gradul de pregătire profesională a participanților la proces (avocați, reprezentanți ai corpului judecătoresc, procuraturii, poliției ș.a.) precum și cu integritatea morală a acestora. Avocatul are un rol distinct în asigurarea respectării tuturor acestor exigențe, eforturile acestuia în cauzele penale, contravenționale și civile cu implicarea persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale urmând să fie orientate spre:

- promovarea măsurilor eficiente de comunicare cu persoana cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale și reprezentantul ei legal, orientate spre colaborare, transparență și respect reciproc;
- identificarea metodelor eficiente de management a cazurilor de conflict ce apar între avocat și persoana cu dizabilități /reprezentatul legal al acestuia;
- informarea și pregătirea persoanei cu dizabilități pentru participarea în cadrul acțiunilor procesuale;
- adaptarea mediului de desfășurare a acțiunilor procesuale la particularitățile persoanei cu dizabilități, cu respectarea interesului superior al ei;
- asigurarea participării active și depline a persoanei cu dizabilități și reprezentantului ei legal în procesul de decizie în privința soluționării cauzei, respectând dorințele justificate și valorificând opiniile acestora;
- asigurarea protecției psihice și fizice prin abordarea holistică și multidisciplinară continuă, care să răspundă ansamblului nevoilor persoanei cu dizabilități implicate în proces;
- individualizarea asistenței în funcție de specificul fiecărui caz și de nevoile persoanei asistate.

Aceste exigențe imprimă o responsabilitate colosală activității avocatului ce acordă asistență juridică persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale. Bunele intenții nu sunt suficiente pentru realizarea unei apărări eficiente și holiste. Profesionalismul și aplicarea corectă

a legii sunt condiții indispensabile eficientizării justiției pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale. Astfel, buna pregătire profesională este o obligație sacră pentru fiecare avocat ce acordă asistență juridică garantată de stat.

Exercitarea efectivă a rolului de avocat al persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implică anumite cunoștințe, abilități și atitudini. Un asemenea set de competențe poate fi asigurat doar printr-o formare profesională continuă. Pentru a asigura un proces coerent și un traseu educațional eficient al instruirii continue, a fost elaborat prezentul Curriculum de instruire a avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat în cauzele cu implicarea persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale.

Acest curriculum constituie o contribuție, menită să asiste în mod practic avocații ce acordă asistență juridică garantată de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicate în cauze penale, contravenționale și civile, dar și alte categorii de juriști, în pregătirea lor profesională. Curriculum prezintă subiecte ce reflectă garanțiile unui proces echitabil în cauzele civile cu persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale, particularitățile anumitor categorii de cauze, dar și jurisprudența instanțelor naționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

II. COMPETENȚE

- interacționarea cu persoana cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicată în proces și reprezentantul ei legal adaptată nevoilor și particularităților beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat;
- acordarea serviciilor juridice efective de informare și consultare a persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale și reprezentantului ei legal;
- întocmirea documentelor cu caracter juridic care asigură dreptul la un proces echitabil pentru persoana cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicată în proces;
- formularea strategiei de reprezentare prin consultarea persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicate în proces cu respectarea interesului superior al acesteia;
- respectarea standardelor de calitate în cadrul reprezentării intereselor persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în toate fazele procesului;
- aplicarea principiilor justiției prietenoase persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în activitatea cotidiană de avocat;
- ținerea evidenței documentare a prestării serviciilor de asistență juridică calificată garantată de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul cursului de instruire, participanții vor fi capabili:

➤ La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să explice tendințele internaționale și europene în domeniul justiției pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale;
- să descrie noile tendințe în domeniul justiției penale și non penale pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în Republica Moldova;
- să schițeze organizarea și managementul sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în sistemul de justiție penală și non penală;
- să explice prevederile legislative naționale ce reflectă participarea persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în examinarea cauzelor penale și non penale;
- să interpreteze spectrul de drepturi și obligații pe care le are persoana cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicată în sistemul de justiție penală și non penală;
- să identifice dificultățile în respectarea exigențelor speciale la toate fazele procesului civil, penal și contravențional cu implicarea persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale;

➤ La nivel de aplicare:

- să deducă din actele internaționale și europene exigențele față de un sistem de justiție penală și non penală prietenos persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale;
- să întocmească acte ce țin de preluarea, evidența și raportarea cazului de acordare a asistenței juridice garantate de stat persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale;
- să determine tactica avocatului de acordare a asistenței juridice ajustate nevoilor persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în contact cu justiția penală și non penală;
- să formuleze procedee tactice privind respectarea interesului superior al persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale la toate fazele procesului;
- să elaboreze tactica interacțiunii avocatului cu reprezentantul legal corespunzător, cu serviciile de asistență socială și psihologică ce asistă persoana cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicată în proces;

- să identifice subiectele ce urmează a fi puse în fața experților la examinarea cauzelor penale și civile cu implicarea persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale;
- să stabilească modalitatea de desfășurare a primului interviu cu persoana cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale și reprezentantul ei legal, precum și modalitatea de comunicare și interacționare ulterioară cu aceștia;
- să proiecteze acțiunile avocatului-reprezentant al persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicată într-o cauză civilă la faza de intentare a procesului civil, în cadrul probatoriului, ședinței preliminare, cercetării judecătorești și dezbaterilor judiciare, căilor de atac, executarea silită, orientate la pregătirea beneficiarului pentru participarea în cadrul acțiunilor procesuale;
- să proiecteze acțiunile avocatului-apărător al persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicată într-o cauză penală la faza de reținere, arest, urmărire penală, finisarea urmăririi penale, în cadrul probatoriului, ședinței preliminare, cercetării judecătorești și dezbaterilor judiciare, căilor de atac, executarea pedepsei, orientate la pregătirea beneficiarului pentru participarea în cadrul acțiunilor procesuale;
- să proiecteze acțiunile avocatului-apărător al persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicată într-o cauză contravențională la faza de reținere, constatare a faptei contravenționale, contestare a procesului verbal contravențional, în cadrul probatoriului, ședinței preliminare, cercetării judecătorești și dezbaterilor judiciare, căilor de atac, executarea sancțiunilor contravenționale, orientate la pregătirea beneficiarului pentru participarea în cadrul acțiunilor procesuale;
- să dezvolte eventualele acțiuni ale avocatului pentru asigurarea realizării procesului de mediere luând în calcul particularitățile medierii în cauzele penale și non penale cu implicarea persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale.

➤ **La nivel de integrare:**

- să demonstreze respectarea și aplicarea unor proceduri distincte în cauzele civile, penale și contravenționale cu implicarea persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale integrând principiile asistenței juridice a persoanei cu dizabilități în activitatea cotidiană;
- să soluționeze probleme dificile în activitatea de acordare a asistenței juridice garantate de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicate în cauze penale și non penale, asigurând protecția fizică și psihică a acestora;

- să recomande soluții pentru depășirea dificultăților de implementare a exigențelor speciale față de un sistem de justiție prietenos persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în Republica Moldova;
- să propună modalități de depășire a problemelor cu care se poate întâlni persoana cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale la toate fazele procesului civil, penal, contravențional, gășind soluțiile utile situației beneficiarului;
- să țină evidența corespunzătoare a acordării asistenței juridice garantate de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicați în cauze penale și non penale și să respecte cerințele de confidențialitate;
- să implice specialiștii pentru implementarea unor activități de suport și protecție a persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicate în cauze penale și non penale.

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR:

1.	Aspecte practice privind organizarea și acordarea asistenței juridice calificate garantată de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în sistemul de justiție al Republicii Moldova.	0,5 ore
2.	Principii generale privind drepturile persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicate în procesul penal, contravențional și civil. Conceptul de dizabilitate.	3 ore
3.	Tipologia tulburărilor mintale și de comportament ale persoanei.	6 ore
4.	Comunicarea și interacțiunile avocatului cu persoana cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale aflată în contact cu justiția și reprezentantul legal al acesteia.	3 ore
5.	Reprezentarea intereselor persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicate într-o cauză penală sau non penală în cazurile care pot fi rezolvate prin mediere sau împăcarea părților.	3 ore
6.	Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în cauzele civile.	6 ore
7.	Asistența juridică acordată în cadrul procedurilor specifice protecției persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale.	3 ore
8.	Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale ce are calitate de bănuț/învinuit la faza de urmărire penală.	6 ore
9.	Asistența juridică acordată la aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical față de persoanele cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale.	6 ore
10.	Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale	3 ore

	și/sau psihosociale ce are calitate de inculpat la faza de judecare a cauzei penale și în cadrul căilor de atac.	
11.	Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale victimă sau martor în procesul penal.	6 ore
12.	Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale implicată într-o cauză contravențională în calitate de contravenient, victimă sau martor.	6 ore
13.	Evaluarea cursului.	0,5 ore
Total		52 ore

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice și resurse logistice	Sugestii pentru lucrul individual
Tema 1. Aspecte practice privind organizarea și acordarea asistenței juridice calificate garantată de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în sistemul de justiție al Republicii Moldova.		
<ol style="list-style-type: none"> Asistența juridică garantată de stat: categorii de beneficiari și spectru de servicii; Conținutul asistenței juridice calificate garantată de stat; Drepturile și obligațiile avocatului care acordă asistență juridică calificată garantată de stat în cauzele penale și non penale cu implicarea persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale; Drepturile și obligațiile beneficiarului de asistență juridică calificată garantată de stat; Aspecte de management al serviciilor de asistență juridică calificată garantată de stat. Interacțiunea cu Oficiul teritorial al CNAJGS. 	Prezentare/prelegere; Brainstorming; Studii de caz; Dezbateri; Multimedia; Tablă flipchart	Lectura surselor bibliografice; Soluționarea studiilor de caz; Activități individuale și de grup
Tema 2. Principii generale privind drepturile persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale implicate în procesul penal, contravențional și civil. Conceptul de dizabilitate.		

<ol style="list-style-type: none"> 1. Norme și standarde internaționale în materie de justiție pentru persoanele cu dizabilități; 2. Conceptul de dizabilitate. 3. Principii generale privind drepturile persoanei cu dizabilități; 4. Principii specifice justiției pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale; 5. Asigurarea unei asistențe juridice ajustate persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale și cu menținerea standardelor de calitate; 6. Abordarea complexă/multidisciplinară. 	<p>Prezentare/prelegere;</p> <p>Brainstorming;</p> <p>Studii de caz;</p> <p>Joc de rol;</p> <p>Dezbateri;</p> <p>Multimedia;</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p>Lectura surselor bibliografice;</p> <p>Soluționarea studiilor de caz;</p> <p>Activități individuale și de grup</p>
<p>Tema 3. Tipologia tulburărilor mintale și de comportament ale persoanei.</p>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Conceptul de sănătate mintală și maladie mintală. 2. Domeniul sănătății mintale din perspectiva cadrului normativ național 3. Dizabilități intelectuale: retardul mintal și demența. 4. Tulburări mintale ușoare și severe. 5. Tulburarea efectivă bipolară. 6. Anxietatea, tulburările obsesiv-compulsive și atacurile de panică. 7. Tehnici practice de abordare a tulburărilor anxios-depresive. 8. Adicțiile (dependențele) chimice și electronice. 9. Interviu motivațional și etapele de schimbare a comportamentului. 	<p>Prezentare/prelegere;</p> <p>Brainstorming;</p> <p>Studii de caz;</p> <p>Joc de rol;</p> <p>Dezbateri;</p> <p>Multimedia;</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p>Lectura surselor bibliografice;</p> <p>Soluționarea studiilor de caz;</p> <p>Activități individuale și de grup</p>
<p>Tema 4. Comunicarea și interacțiunile avocatului cu persoana cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale aflată în contact cu justiția și reprezentantul legal al acesteia.</p>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nevoile speciale ale persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale implicate într-o cauză penală sau non penală; 2. Interviu cu persoana cu dizabilități intelectuale și psihosociale și reprezentantul legal al acesteia; 3. Pregătirea persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale pentru participarea la acțiunile procesuale sau în cadrul examinării cauzei; 	<p>Brainstorming;</p> <p>Joc de rol;</p> <p>Studii de caz;</p> <p>Dezbateri;</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p>Lectura surselor bibliografice;</p> <p>Soluționarea studiilor de caz;</p> <p>Activități individuale și de grup</p>

<ol style="list-style-type: none"> 4. Comunicarea cu persoana cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale; 5. Interacțiunea avocatului cu reprezentantul legal al persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale; 6. Cooperarea avocatului cu serviciile de asistență socială și psihologică. 		
<p>Tema 5.Reprezentarea intereselor persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosocialeimplicate într-o cauză penală sau non penală în cazurile care pot fi rezolvate prin mediere sau împăcarea părților.</p>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aplicarea medierii în procesul civil și penal; 2. Statutul mediatorului; 3. Procesul de mediere; 4. Asistența acordată de avocat la împăcarea părților; 5. Participarea persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale în procesul de decizie în privința soluționării litigiului prin mediere sau împăcare. 	<p style="text-align: center;">Studii de caz; Dezbateri; Tablă flipchart Multimedia</p>	<p style="text-align: center;">Lectura surselor bibliografice; Soluționarea studiilor de caz; Activități individuale și de grup</p>
<p>Tema 6.Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosocialeîn cauzele civile.</p>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Acțiunile avocatului în privința colectării și administrării probelor în funcție de circumstanțe și natura litigiului; 2. Prelucrarea, stocarea și utilizarea datelor cu caracter personal; 3. Acțiunile avocatului în procesul de consultare a proiectului cererii de chemare în judecată sau a cererii depuse în procedură specială cu beneficiarul și reprezentantul său legal. 4. Identificarea gradului și necesitatea participării beneficiarului la examinarea cauzei civile; 5. Participarea avocatului în cadrul ședinței preliminare și părții pregătitoare a ședinței de judecată; 6. Acțiunile avocatului ce reprezintă interesele persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale cu statut de reclamant; 7. Acțiunile avocatului ce reprezintă interesele persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale cu statut de 	<p style="text-align: center;">Brainstorming; Joc de rol; Studii de caz; Dezbateri; Tablă flipchart</p>	<p style="text-align: center;">Soluționarea studiilor de caz; Examinarea materialelor unei cauze civile; Analiza practicii judecătorești; Activități individuale și de grup</p>

<p>pârât;</p> <p>8. Pregătirea beneficiarului pentru participarea în ședința de judecată;</p> <p>9. Participarea avocatului la cercetarea judecătorească;</p> <p>10. Participarea avocatului la dezbaterile judiciare;</p> <p>11. Pledoaria avocatului implicat în cauze civile;</p> <p>12. Participarea avocatului la examinarea cauzelor civile în procedurile speciale;</p> <p>13. Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în cadrul exercitării căilor de atac.</p> <p>14. Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale la faza de executare a hotărârilor judecătorești.</p> <p>15. Asigurarea drepturilor privind confidențialitatea și securitatea beneficiarului cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în procese civile.</p>		
<p>Tema 7. Asistența juridică acordată în cadrul procedurilor specifice protecției persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale.</p>		
<p>1. Domeniul de aplicare a măsurilor de ocrotire;</p> <p>2. Acțiunile avocatului la judecarea cererii de instituire a măsurii de protecție;</p> <p>3. Materialul probator. Expertiza judiciară psihiatrică;</p> <p>4. Implicarea avocatului în cadrul probatoriului;</p> <p>5. Audierea persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale.</p> <p>6. Acțiunile avocatului la judecarea cererii de reînnoire a măsurii de protecție;</p>	<p>Brainstorming;</p> <p>Joc de rol;</p> <p>Studii de caz;</p> <p>Dezbateri;</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p>Lectura surselor bibliografice;</p> <p>Soluționarea studiilor de caz;</p> <p>Examinarea materialelor unei cauze civile;</p> <p>Analiza practicii judecătorești;</p> <p>Activități individuale și de grup</p>
<p>Tema 8. Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale care are calitate de bănuț/învinuit la faza de urmărire penală.</p>		
<p>1. Participarea avocatului la faza pornirii urmăririi penale;</p> <p>2. Implicarea avocatului în cadrul</p>	<p>Dezbateri;</p> <p>Joc de rol;</p>	<p>Lectura surselor bibliografice și a</p>

<p>probatoriului;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Tactica avocatului la audierea persoanei cu dizabilități mintale și/sau psihosociale, 4. Contestarea acțiunilor/inacțiunilor organului de urmărire penală; 5. Acțiunile avocatului în cazul aplicării măsurilor de constrângere, inclusiv arestul. 6. Expertiza psihologică. 7. Referatul de probațiune. 8. Acțiunile avocatului la faza finisării urmăririi penale. Referința la rechizitoriu. 	<p>Studii de caz;</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p>suportului de curs;</p> <p>Soluționarea studiilor de caz;</p> <p>Activități individuale și de grup;</p>
<p>Tema 9. Asistența juridică acordată la aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical față de persoanele cu dizabilități intelectuale sau psihosociale.</p>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Domeniul de aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical; 2. Acțiunile avocatului la examinarea demersului de aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical; 3. Implicarea avocatului în cadrul probatoriului; 4. Interacțiunea avocatului cu persoana cu dizabilități mintale și/sau psihosociale la aplicarea a măsurilor de constrângere cu caracter medical. 	<p>Dezbateri;</p> <p>Joc de rol;</p> <p>Studii de caz;</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p>Lectura surselor bibliografice și a suportului de curs;</p> <p>Soluționarea studiilor de caz;</p> <p>Activități individuale și de grup;</p> <p>Analiza practicii judecătorești;</p>
<p>Tema 10. Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale ce are calitate de inculpat la faza de judecare a cauzei penale și în cadrul căilor de atac.</p>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Participarea avocatului în cadrul ședinței preliminare și părții pregătitoare a ședinței de judecată; 2. Pregătirea beneficiarului cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale pentru participarea în ședința de judecată; 3. Participarea avocatului la cercetarea judecătorească; 4. Participarea avocatului la dezbaterile judiciare; 5. Pledoaria avocatului implicat în cauze penale; 6. Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale în 	<p>Dezbateri;</p> <p>Joc de rol;</p> <p>Studii de caz;</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p>Lectura surselor bibliografice și a suportului de curs;</p> <p>Soluționarea studiilor de caz;</p> <p>Activități individuale și de grup;</p>

<p>cadrul exercitării căilor de atac;</p> <p>7. Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale la faza de executare a pedepsei penale.</p> <p>8. Asigurarea drepturilor privind confidențialitatea și securitatea beneficiarului cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în procese penale.</p>		
<p>Tema 11. Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale victimă sau martor în procesul penal.</p>		
<p>1. Portretul psihologic al victimei infracțiunii;</p> <p>2. Nevoile speciale ale victimei/martorului cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale;</p> <p>3. Interviu și comunicarea cu victima/martorul cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale;</p> <p>4. Pregătire victimei/martorului cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale; pentru participarea în cadrul acțiunilor procesuale;</p> <p>5. Cooperarea avocatului cu serviciile de asistență socială și psihologică.</p>	<p>Dezbateri;</p> <p>Joc de rol;</p> <p>Studii de caz;</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p>Lectura surselor bibliografice și a suportului de curs;</p> <p>Soluționarea studiilor de caz;</p> <p>Activități individuale și de grup;</p>
<p>Tema 12. Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale implicată într-o cauză contravențională în calitate de contravenient, victimă sau martor.</p>		
<p>1. Acțiunile avocatului la faza de constatare a faptei contravenționale;</p> <p>2. Acțiunile avocatului și interacțiunea cu beneficiarul cu statut de contravenient în cadrul judecării cauzei contravenționale;</p> <p>3. Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și psihosociale în cadrul exercitării căilor de atac;</p> <p>4. Asistența juridică acordată persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale la faza de executare a sancțiunilor contravenționale.</p> <p>5. Specificul acordării asistenței juridice persoanei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale victimă sau martor a</p>	<p>Dezbateri;</p> <p>Joc de rol;</p> <p>Studii de caz;</p> <p>Tablă flipchart</p>	<p>Lectura surselor bibliografice și a suportului de curs;</p> <p>Soluționarea studiilor de caz;</p> <p>Activități individuale și de grup;</p>

contravenției. 6. Nevoile speciale ale victimei cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale.		
---	--	--

VII. EVALUAREA

Evaluarea audienților se va efectua prin analiza nivelului de implicare:

- în cadrul activităților de instruire;
- la dezbateri;
- la realizarea activităților individuale;
- la realizarea activităților de grup;
- la soluționarea spețelor.

Evaluarea cursului se va efectua prin chestionare de evaluare, completate de către audienți la finalul cursului.